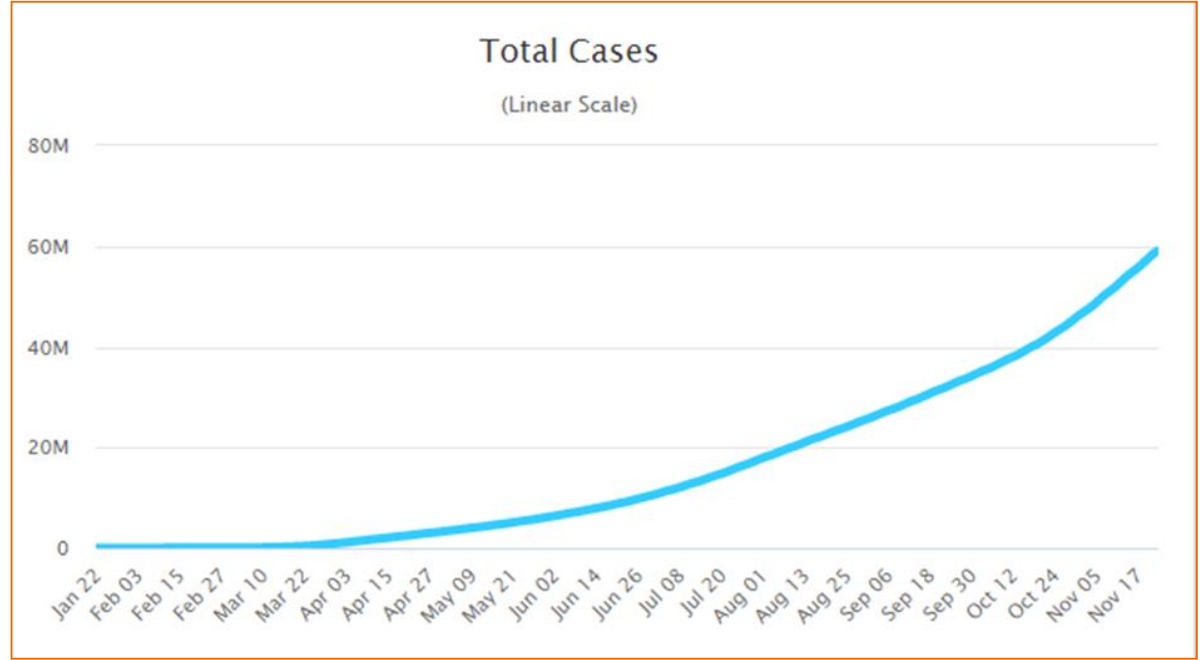

Koronavirüs ve Aşı Geliřmeleri

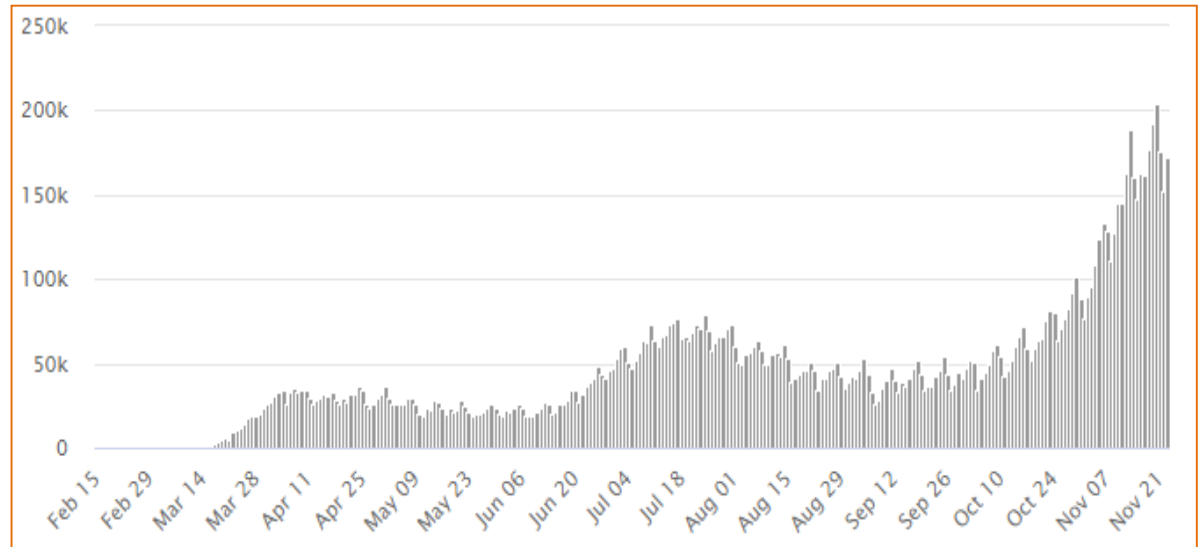
Ekonomik Arařtırmalar

Koronavirüs Tüm Dünyada Etkisini Sürdürüyor

Aralık 2019'da Çin'de ortaya çıkan koronavirüsü hızla can almaya devam ediyor. Dünya genelinde yeni tip koronavirüs (Covid-19) vaka sayısı 60 milyonu aşarken, virüs nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 1 milyon 427 bine ulaştı, iyileşenlerin sayısı 42 milyonu aştı.

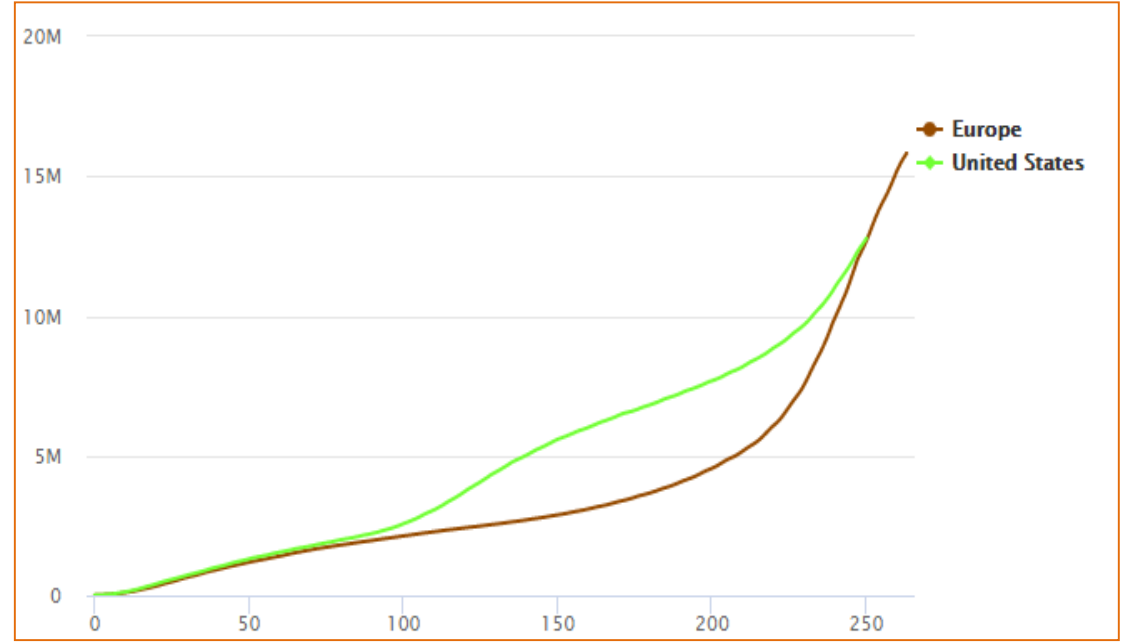

Covid-19 vaka ve ölü sayısında dünyada ilk sırada bulunan ABD'de vaka sayıları 13 milyonu aşarken, hayatını kaybedenlerin sayısı ise 268.262 oldu.

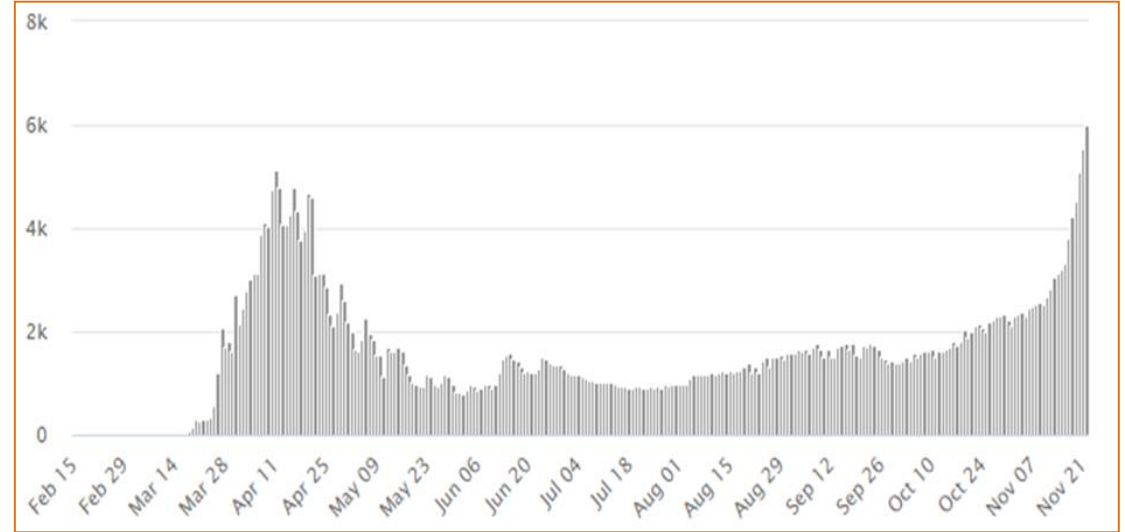

Avrupa ve Türkiye

Avrupa, rapor edilen küresel vakaların ve can kayıpların 4'te 1'ini oluşturuyor. Avrupa'da toplam Kovid-19 vaka sayısı 15 milyonu aşarken, toplam can kaybı ise 350 bine yükseldi. Avrupa'da ilk 5 milyon vakaya 9 ayda, sonraki 10 milyon vakaya ise 2 aydan kısa bir sürede ulaşıldı.

Türkiye' de ise ilk 10 Mart'ta görülen koronavirüs vakası gün geçtikçe kontrolden çıktı. Son açıklanan verilere göre hasta sayısı 467 bine ulaşırken hayatını kaybedenlerin toplam sayısı ise 12.840 bin oldu.

Koronavirüsün Yarattığı Satış Dalgası

- İ ABD ve Avrupa'da Şubat ayında ilk vakaların belirmeye başlaması bütün dünyada yatırımcıların paniğe kapılmasına neden oldu. Dünya genelinde yatırımcıların paniğe kapılmasıyla uluslararası piyasalarda 2008 krizinden bu yana en sert satış dalgaları görüldü. Birçok borsada pandeminin ilk zamanlarında tepe seviyelerinden yüzde 35'e yakın aşağı yönlü bir gerileme yaşandı.
- İ Türkiye'ye koronavirüs ABD ve Avrupa'dan daha geç gelse de yurt dışındaki sert satış dalgalarına paralel gerilemeye başladı. Borsa İstanbul Ocak sonunda tarihi zirvesi olan 1.245 seviyelerinden 2 ay içinde başta ulaşım, turizm ve finans sektörü olmak üzere yüzde 35'e yakın değer kaybetti.
- İ Koronavirüsün ekonomileri negatif etkilemesiyle çoğu merkez bankaları genişlemeci politikalara başvurdu. Piyasalarda oluşan bol likidite riskli varlıklara yöneldi. Bol likidite ve piyasaların normalleşmeye başlamasıyla birlikte başta teknoloji, sağlık ve gıda sektörleri öncülüğünde piyasalar eski seviyelerine geri geldi.

Koronavirüs Emtialardaki Talebi Azalttı

- 1b Koronavirüsten en çok etkilenen enstrümanların başında emtialar geldi.
- 1b Ülkeler bu süreçte koronavirüs vaka sayılarının artmasının önüne geçmek için sıkı tedbirler almaya başladı. Başta ülkeler arası ulaşım kısıtlanırken, sokağa çıkma yasaklarının etkisiyle de talep durma noktasına geldi.
- 1b Talepteki çöküşün yanında Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ve OPEC dışı bazı ham petrol üretici ülkelerin üretim kesintisi kararının çıkmaması ardından Brent petrol son 20 yılın en düşük seviyesi olan 16 dolara kadar sert satışların yaşanmasına neden oldu.
- 1b Daha sonra piyasaların normalleşmesi, kısıtlamaların sınırlı da olsa gevşemesi ve en önemlisi aşı tarafında olumlu haber akışının da gelmesiyle 48 dolar seviyelerine kadar yükseldi.

Koronavirüsün etkisi ile altın zirveleri gördü

- 1. Pandeminin başlangıç sürecinde piyasalarda yaşanan endişenin etkisiyle ilk tepki olarak, yatırımcıların varlıklarını likiditeye dönme telaşları ile altın pozisyonlarında önemli satışlar oldu. Yaşanan geçişler neticesiyle de altın %15'e yakın değer kaybederek 1.700 seviyelerinden 1.450 seviyelerine kadar geriledi.
- 2. Piyasalarda koronavirüs şoku atlatıldıktan sonra ülkeler arası kısıtlamalar, sokağa çıkma yasağı çoğu sektörü negatif etkilerken, yatırımcıların riskli varlıklara ilgisi azaldı. Bu da güvenli liman olarak görülen altına talebi artırarak tarihi zirvesi olan 2075 dolar seviyelerine yükselmesine neden oldu.

Merkez Bankaları Genişlemeye Devam Ediyor

- 1b Koronavirüsün küresel ekonomilerde meydana getirdiği sarsıntının etkilerini hafifletmek için dünya genelinde neredeyse bütün merkez bankaları genişlemeci politikalara başvurdu.
- 1b Başta ABD Merkez Bankası (Fed) olmak üzere birçok merkez bankası, trilyonlarca dolarlık parasal genişlemeye gitti. Ülkeler, bu tedbirlere ek olarak genişlemeci mali politikalarını da devreye alırken, hükümetler milyarlarca dolarlık destek paketleri açıkladı.
- 1b Gelişmekte olan ülkeler de Kovid-19 salgınının ekonomik etkileriyle mücadelede ellerindeki bütün imkanları kullanıma sunmak durumunda kaldı.
- 1b Kasım ayı sonu itibarıyla FED'in bilanço büyüklüğü tarihi rekor seviye olan 7,24 trilyon dolara kadar yükselirken, ECB'nin bilanço büyüklüğü ise 6,8 trilyon dolara yükseldi.

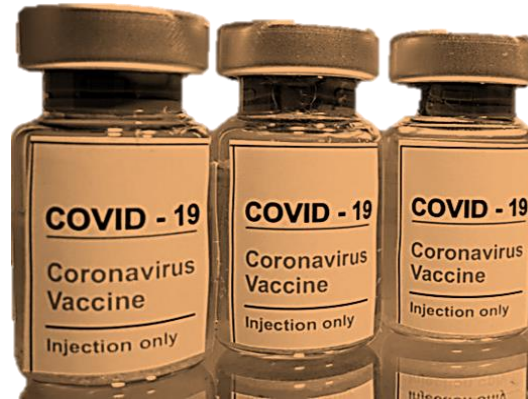

Başlıca Büyük Ülkelerin Mali Destek Paketleri

- Pandemi ile birlikte Merkez Bankaları'nın desteği kadar hükümetler de ekonomilerin daha az hasarla atlatılması için mali destek paketlerinde bulundular.
- ABD Hükümet'i koronavirüs nedeniyle ekonomide meydana gelen sorunları çözmek için bugüne kadar 2.6 trilyon dolar destekte bulunurken bu oran GSYİH'nin %12,6'sına denk gelmektedir. Ekonomideki toparlanmanın devam etmesi için ikinci paket görüşmelerine seçim öncesi başlanmıştır. Yeni teşvik paketi kapsamında 2021 yılı için toplam 1,8 ile 2,2 trilyon dolarlık anlaşma yapılması için görüşmeler devam ediyor.
- Almanya ise bu süreçte 123 milyar Euro mali destekte bulunurken bu yardım GSYİH'nin %3,8'ini oluşturuyor. 2020 yılının sonuna kadar 820 milyar Euro destekte bulunulması bekleniyor. 2021 için ise pandeminin gidişatına göre 66 milyar Euro'ya kadar yardım yapılması bekleniyor.
- Pandemiden en çok etkilenen ülkelerin başında gelen İtalya ise 75 milyar Euro mali destekte bulunurken, bu desteğin 3,5 milyar Euro'su sağlık hizmetleri , 10 milyar Euro'luk kısmı ise istihdam teşviklerini içeriyor.
- İngiltere'de pandemi sürecini daha az hasarla atlatmak için 194 milyar Sterlin mali destekte bulunuldu. Teşvik paketinde işsizlik sigortası, vergi ödemelerinin ertelenmesi konusunda sübvansiyonlar içeriyor. Bu oran ülkenin GSYİH'sinin %9,5'ine tekabül ediyor. Yıl sonuna kadar ise 330 milyar Euro destekte bulunulması tahmin ediliyor.
- Japonya'da Nisan ve Mayıs aylarında 2,2 trilyon dolar tutarında açıklanan iki paket GSYİH'nin toplamda %40'ını oluşturuyor. Bu paketler bireylere nakit ödeme, küçük işletmelere destek ve vergi ertelemelerini içeriyor.

Dünyayı Umutlandıran Gelişmeler

- 1b Aşı üzerine çalışmalar yapan bir çok firma bulunuyor ve art arda başarılı sonuçlar gelmeye devam ediyor. İlk sevindiren aşı haberi Kasım ayı başında Pfizer ve Biontech'ten gelmişti. ABD'li ilaç üreticisi Pfizer ile Alman Biontech korona virüse karşı aşı geliştirmek için Mart 2020'de işbirliği anlaşması yapmıştı. Pfizer/BioNTech'den sonra Moderna ve AstraZeneca/Oxford'tan da umutlandıran aşı haberleri geldi.
- 1b Pfizer/BioNTech aşısının yüzde 95, Moderna yüzde 94,5, AstraZeneca/Oxford ise tek doz uygulanması halinde yüzde 70, önce yarım doz, ardından tam doz uygulanması halinde ise yüzde 90 oranında koruma sağladığını açıkladı.
- 1b Pfizer/BioNTech ve Moderna aşılarının her ikisi de taşıyıcı mRNA olarak bilinen yeni bir teknoloji kullanıyor. Bu teknoloji vücudun kendi hücrelerini aşı üreten yapılar haline getirmeyi amaçlıyor. Aşı, hücrelere koronavirüs proteinlerinin kopyalarını ürettiriyor, bu da koruyucu antikorların üretilmesini sağlıyor. Oxford/AstraZeneca ise şempazelerde bulunan yaygın bir nezle virüsünün zayıflatılmış halini kullanarak bir viral vektör aşısı geliştirdi.
- 1b Aşılar arasındaki en temel farkı saklanma koşulları ve fiyatı oluşturuyor. Öncelik aşının dünyaya dağıtılabilmesi için ne kadar süre dayanabileceği önemini koruyor.

Potansiyel Aşı Çalışmaları

- 1b Moderna aşısı dağıtımının Prizer/BioNTech aşısından çok daha kolay olduğunu, ancak AstraZeneca/Oxford'un hepsinin içinde en avantajlı depolama ve nakliye koşullarına sahip olduğunu belirtti.
- 1b Pfizer/BioNTech aşısının, etkinliğini sürdürebilmesi için -70 santigrat derecede saklanması gerekiyor. Moderna aşısının 8 santigrat derecedeki buzdolabında 30 gün boyunca etkinliğini koruyabiliyor. Şirket, bu nedenle, “mRNA-127” ün günümüzdeki mevcut aşı dağıtım ve depolama altyapısı kullanılarak dağıtılabileceğini iddia ediyor.
- 1b AstraZeneca/Oxford aşısının ise diğer iki rakibine kıyasla 6 aya kadar 2 ile 8 santigrat derecedeki buzdolaplarında yıllarca bozulmadan etkinliğini koruyabiliyor.
- 1b Üç aşı da fiyat konusunda büyük farklılıklar gösteriyor. Moderna aşısının tek dozunun fiyatı 32-38 dolar arasında iken ABD için bu fiyat 25 dolar olarak belirtildi.
- 1b Pfizer/BionTech aşısının tek dozunun fiyatı 19,5 dolar , Oxford/AstraZeneca aşısının ise 3-4 dolar fiyat aralığında olacağı belirlendi.

- 1b Bu üç aşı şirketinin 2021 yılında aşı üretim kapasitesi Oxford/AstraZeneca için 3 milyara kadar, Pfizer/BionTech 1,3 milyara kadar, Moderna ise 0.5-1 milyar üretebileceğini açıklandı.

Şirket	Aşı Çeşiti	2021 Üretim Kapasitesi	Taşıma ve Saklama	Fiyat	Etki
BioNTech/Pfizer	mRNA	1,3 milyara kadar	-70C, 5 güne kadar 2-8C	19.50 USD	95%
AstraZeneca/Oxford	Adenovirus	3 milyara kadar	6 aya kadar 2-8C	3-4 USD	90%'a kadar
Johnson & Johnson	Adenovirus	1 milyar	-20C, 3 aya kadar 8C	10 USD	94,50%
Moderna	mRNA	0.5-1.0 milyar	-20C, 30 gün boyunca 8C	32-37 USD (ABD için 25 USD)	-
Novavax	Protein +	2 milyar	2-8C	16 USD	-
CureVac	mRNA	0,3 milyar	2-8C 24 saat	Bilinmiyor	-
Sanofi /GSK	Protein +	1 milyar	2-8C	10 USD'dan az	-

Aşı Anlaşmaları Hakkındaki Gelişmeler

- tb Aşılar henüz onay sürecinden geçmemesine rağmen bir çok ülke aşı şirketleri ile anlaşma yapmaya başladı. Amerika Pfizer/BioNTech ile 100 milyon, AstraZeneca/Oxford ile 300 milyon, Moderna ile ise 100 milyon doz anlaşma yapmış durumda.
- tb ABD Gıda ve İlaç Ajansı (FDA), Pfizer'ın aşısının onayı için 10 Aralık'ta toplanması bekleniyor. Aşı, acil kullanım onayı alırsa, ABD'de hemen dağıtımına başlanacak. İlk ABD vatandaşının 11 ya da 12 Aralık'ta aşı olması bekleniyor.
- tb İngiltere, AstraZeneca/Oxford aşının gelecek ay ülkede dağıtılmaya başlanabileceğini açıkladı. AstraZeneca/Oxford ise 2020'in sonuna kadar da 200 milyon doz üretileceğini açıklamıştı.
- tb Türkiye ise, Pfizer/BioNTech'in Aralık ayında onay alabilmesi durumunda şirketten 1 milyon doz alınacağı, bu sayının 2021 yılı içerisinde 25 milyon doza kadar çıkabileceğini belirtti.
- tb Moderna, aşının son etkinlik sonuçlarının gelecek haftalarda açıklanacağı ve hemen ardından acil kullanım onayı almasının beklendiğini belirtti.

- tb Amerika' da açıklamalarda, aşının kullanılmasında ilk sırada sağlık çalışanları olacağı biliniyor. Daha sonra ise ciddi hastalık problemi olanlar, öğretmenler, çocuk bakıcıları, toplumda aktif görev alan siyasetçiler ve devlet adamları gelecek.

Şirket	Amerika	Euro Bölgesi	İngiltere	Japonya	Avustralya	Kanada
BioNTech/Pfizer	100 milyon (+500 milyon)	200 milyon (+100 milyon)	30 milyon	120 milyon	10 milyon	20 milyon
AstraZeneca/Oxford	300 milyon	300 milyon (+100 milyon)	100 milyon	120 milyon	84.8 milyon	20 milyon
Johnson & Johnson	100 milyon (+200 milyon)	200 milyon (+200 milyon)	30 milyon	.	.	38 milyon
Moderna	100 milyon (+400 milyon)	80 milyon (+80 milyon)*	.	50 milyon	.	56 milyon
Novavax	100 milyon	.	60 milyon	250 milyon	40 milyon	72 milyon
CureVac	.	225 milyon (+180 milyon)	.	.	.	.
Sanofi /GSK	100 milyon (+500 milyon)	300 milyon	60 milyon	.	.	.

Aşının Piyasa Etkisi

Aşının Kısa Vadede Etkili Olması Piyasaları Olumlu Etkileyecektir

- fb Küresel borsalar, pandemi döneminde en çok negatif etkilenen ulaşım, turizm ve finans sektörleri önceliğinde yükselebilir.
- fb Pandeminin etkisiyle gelişmekte olan ülkelerin ucuz kalması ile bu piyasalara yabancı girişleri yaşanabilir.
- fb Kısıtlamaların ortadan kalkması ve ülkeler arası ulaşımın serbestleşmesiyle petrol fiyatları koronavirüs önceki seviyelere yükselebilir.
- fb Risk iştahı artabilir. Artan risk iştahı ile birlikte güvenli liman olan altına talep azalabilir ve sert satışlar gelebilir.

Aşının Kısa Vadede Pandeminin Yayılmasında Beklenen Etkisinin Olmaması

- fb Küresel borsalarda, teknoloji, gıda ve sağlık sektörleri pozitif etkilense de turizm, ulaşım ve finans sektörleri başta olmak üzere piyasaları negatif etkileyecektir.
- fb Koronavirüs vaka sayılarının artmasıyla beraber tedbirler artmaya devam edecektir. Yatırımcılarda risk iştahı azalacaktır. Böylece gelişmekte olan ülkelere para çıkışları gerçekleşebilir.
- fb Pandeminin ilk zamanlarında sokağa çıkma yasakları ve ülkeler arası kısıtlamaların devam etmesiyle petrol fiyatları sert gerilemeler olabilir.
- fb Yaşanacak kısıtlamalarla beraber yatırımcıların güvenli limana olan talebi artacaktır. Azalan risk iştahı ile birlikte altın daha önceki zirveleri görebilir.

YASAL ÇEKİNCE

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Burada yer alan bilgiler Turkish Bank A.Ş. Ve Turkish Yatırım Menkul Değerler A.Ş.. tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. Yatırım Danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak Yatırım Danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmakta olup, herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Turkish Bank A.Ş. Ve Turkish Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz.

Burada yer alan fiyatlar, veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, Turkish Bank A.Ş. Ve Turkish Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Turkish Bank A.Ş. Ve Turkish Yatırım Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir.

+90 549 840 22 45

tb TURKISHBANK

tb TURKISHYATIRIM

tb TURKISHBANK

TEŐEKKÜRLER